
CODI DE BONES PRÀCTIQUES EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA LOCAL DEL SERVEI DE NETEJA

INTRODUCCIÓ

La Comissió Sectorial Permanent de Serveis de Neteja d'Edificis de Catalunya, que està integrada per les organitzacions sindicals UGT i CCOO i les associacions empresarials més representatives a Catalunya ASCEN i ASPEL, i que va ser creada a finals de l'any 2008 per a la defensa i la dignificació del sector, va consensuar en data 22 de desembre de 2011 un codi de bones pràctiques amb la Comissió Central de Subministraments de la Generalitat de Catalunya.

Prenent aquest codi com a punt de partida, i conjuntament amb l'Associació Catalana de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya, s'ha elaborat aquest Codi de bones pràctiques en l'àmbit de la contractació pública local.

FINALITAT I ESTRUCTURA DEL DOCUMENT

Finalitat

El codi de bones pràctiques neix amb la pretensió de proporcionar tant a les empreses, en tant prestadores del servei i licitadores i adjudicatàries de contractes públics, com als òrgans de contractació, un catàleg ordenat i sistematitzat de principis, exemples d'actuacions, orientacions i pautes a seguir en la seva contractació pública local.

El present document estableix com a principals objectius:

- Contribuir a l'assoliment d'un major nivell de qualitat en la prestació del servei de neteja.
- Potenciar la dignitat professional dels seus treballadors i treballadores, vetllant pel compliment de les normes fonamentals vinculades al treball i compliment del conveni col·lectiu del sector de la normativa de prevenció de riscos i salut laboral; seguretat social; normativa fiscal i compliment de les obligacions inherents al contracte. Vetllant, també per l'establiment de mecanismes que fomentin la igualtat de gènere i no discriminació; la formació professional; la promoció laboral i la conciliació de la vida laboral i familiar.
- Establir pautes per tal de contribuir a consolidar un model de contractació pública local d'aquests serveis orientat al foment i a l'estabilitat en l'ocupació, a la inserció o reinserció de determinats col·lectius en la societat, sensible amb la protecció del medi ambient i amb el desenvolupament sostenible, que incentivi la innovació en els processos de treball; afavoridor de l'accés a la contractació pública local a la petita i mitjana empresa, tot garantint el compliment dels principis de no discriminació, igualtat en el tracte, transparència i competència efectiva.
- Garantir l'ús eficient dels fons públics assolint els millors resultats per l'administració i per les empreses amb la menor inversió en temps i despesa.

Estructura

El present document s'estructura en dues parts. En la primera es fa referència a aspectes relatius a la licitació, l'adjudicació i l'execució dels contractes públics locals dels serveis de neteja. La segona part fa una previsió sobre la vigència del document, divulgació i mecanismes de seguiment.

ÀMBIT D'APLICACIÓ

Els destinataris del present document són els òrgans de contractació de les administracions locals de Catalunya i del seu sector públic membres de les entitats municipalistes que vulguin adherir-se i les empreses licitadores i adjudicatàries de contractes públics locals del servei de neteja.

La voluntat d'adhesió de les entitats locals associades a l'ACM i l'FMC s'ha de formalitzar mitjançant un escrit que s'ha d'emplenar d'acord amb el model que s'adjunta com a annex.

EFFECTES

El codi de bones pràctiques pretén, en base a les experiències acreditades i a les orientacions exposades, aprofitar el potencial del vigent marc jurídic de la contractació pública local per tal d'assolir els objectius identificats.

En aquest sentit, esdevé un instrument, una eina operativa posada a l'abast dels subjectes destinataris, que no genera drets i obligacions jurídicament exigibles.

Igualment, els òrgans de contractació de les entitats locals associades a les entitats municipalistes que s'adhereixin al present codi es comprometen a tenir en compte les recomanacions de la Guia per a la inclusió de clàusules contractuals de caràcter social, aprovada pel Ple de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa el març de 2010, i les seves revisions.

1.ASPECTES RELATIUS A LA LICITACIÓ, L'ADJUDICACIÓ I L'EXECUCIÓ DELS CONTRACTES DE SERVEIS DE NETEJA

La licitació

Per tal de garantir la lliure concurrència, la competència efectiva entre les empreses licitadores i el respecte als principis de transparència i d'igualtat, es consideren bones pràctiques:

1. Plecs de clàusules administratives particulars i de prescripció tècniques

- ✓ Definir i identificar l'objecte contractual amb una descripció precisa i inequívoca de les prestacions a realitzar.
- ✓ Redactar els plecs de clàusules administratives i de prescripcions tècniques de manera clara, concisa i entenedora per a les empreses licitadores, fugint de

tecnicismes i formalismes innecessaris i amb vinculació a l'objecte contractual.

- ✓ Evitar les clàusules contradictòries o divergents, de contingut imprecís o de formulació o interpretació confusa.
- ✓ Evitar la reiteració automàtica de clàusules provinents de plecs anteriors. Fer, en tot cas, relectura de la integritat de les clàusules dels plecs reguladors de cada expedient de contractació
- ✓ Evitar fuites d'informació amb caràcter previ a la publicació de l'anunci de licitació o l'enviament de la invitació a presentar oferta. Tenint cura de la custòdia i arxiu quotidià de les dades i la documentació que integra l'expedient de contractació al llarg del procés de tramitació.

2. Pel que fa actuacions restrictives de la concurrència i lliure competència en la licitació, facilitant l'accés a les PIMES.

- ✓ Pel que fa a la divisió dels contractes per lots, s'estarà a allò que disposen les Directives Comunitàries i l'article 5 del Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, sent raons per a la no subdivisió en lots que la licitació correspongui a una unitat de contractació municipal amb entitat pròpia i diferenciada.
- ✓ Pel que fa a les garanties, no exigir-les o establir l'opció de retenció del preu, sempre que ho permeti la legislació de contractes del sector públic (tal com estipula l'article 8.b) del Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública) o exigir-ne les estrictament necessàries i proporcionades al contracte a executar.

3. Solvència econòmica i financera i tècnica o professional.

- ✓ Verificar que els requeriments de solvència tècnica o professional requerits no siguin excessivament elevats en relació a l'objecte a executar i d'acord amb la normativa vigent proporcional i vinculada a l'objecte del contracte.
- ✓ Evitar requerir a les empreses licitadores l'acreditació d'experiència no pertinent per exemple, exigir experiència en execució de contractes en un àmbit territorial determinat o en un determinat sector econòmic (sector públic o sector privat).
- ✓ Exigir una solvència financera proporcionada i no excessiva en funció de import i volum del contracte a executar.

- ✓ Afavorir i fomentar la possibilitat que les empreses licitadores puguin acreditar la seva capacitat econòmica i financera i tècnica o professional de manera conjunta mitjançant l'associació d'empreses per executar contractes o a través de l'acreditació de la disponibilitat efectiva de mitjans aliens.

4. Pel que fa a la reducció de la carrega administrativa a les empreses licitadores.

- ✓ Reduir al mínim els requisits administratius legalment exigibles a les empreses licitadores. No obligar, tal com estableix l'article 4 del Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, les empreses licitadores a acreditar documentalment, en el moment de la presentació d'ofertes, el compliment dels requisits de capacitat i solvència, i admetre una declaració responsable o el formulari normalitzat de document europeu únic de contractació. Posar a l'abast de les empreses, com a document annex als plecs, model de declaració responsable.
- ✓ No requerir a les empreses licitadores documentació administrativa vigent, referida a la personalitat jurídica, capacitat d'obrar i representació, ja aportada a l'òrgan de contractació en expedients de contractació anteriors i a tal efecte posar a disposició de les empreses licitadores un model de declaració responsable en la que expressament es manifesti que la documentació, en el seu moment, aportada és plenament vigent.
- ✓ Recollir en els plecs de clàusules administratives el reconeixement d'efectes jurídics de la inscripció de les empreses en el registre d'empreses licitadores d'altres administracions públiques.

5. En relació a l'accés a la informació i la documentació de les licitacions públiques.

- ✓ Garantir l'accés àgil i immediat a tota la informació relacionada amb els procediments de contractació (mitjançant el seu perfil contractant simultàniament a l'enviament de les invitacions o publicació de l'anunci).
- ✓ Informar de manera rigorosa i contrastada a les empreses licitadores, en especial pel que fa a les dades referides al cost del personal adscrit al servei als efectes de subrogació del personal.
- ✓ Avisar al mercat de licitacions futures, mitjançant alertes amb la inserció en el perfil del Contractant, a més de la informació bàsica establerta a la normativa, altra informació bàsica referent a la prestació del servei, com si escau, dels edificis i dependències en que durà a terme i establiment d'un període de visites a efectes de futures ofertes de les empreses.

- ✓ Els terminis de recepció de les ofertes i les sol·licituds de participació es fixaran tenint en compte el temps que raonablement pugui ser necessari per preparar-les, atesa la complexitat de la licitació o de la possible concurrència en el temps de licitacions simultànies, i respectant, en tot cas, els terminis mínims fixats per la llei.
- ✓ Donar la màxima divulgació i informació al mercat sobre la potencialitat, l'accessibilitat i les funcionalitats dels instruments informàtics, telemàtics i electrònics al servei de la contractació pública local (perfil del Contractant, signatura electrònica, notificacions electròniques, etc.), amb la finalitat que se'n pugui fer un ús normalitzat i àgil.
- ✓ Fixar i definir mitjançant els plecs de clàusules administratives canals de comunicació i notificació electrònics (invitacions a les licitacions, esmenes, requeriment), dels actes que es deriven del procediment de licitació i adjudicació.
- ✓ Afavorir l'ús de la signatura electrònica reconeguda.
- ✓ Identificar, mitjançant la publicació en el Perfil de Contractant, la persona interlocutora responsable de la licitació amb coneixement precís de les característiques de la licitació.
- ✓ Mantenir un canal obert durant el termini de presentació d'ofertes per formular dubtes i preguntes referides a la licitació.
- ✓ Programar a través del Perfil del Contractant, amb l'antelació suficient (en el moment de la publicació de l'anunci o l'enviament de la invitació a la licitació) sessions formatives/informatives sobre les característiques de la licitació, per a la resolució de dubtes i programar si s'escau visites "in situ" als locals, edificis i equipaments que han de ser objecte de la prestació del servei.

6. En relació al foment de la innovació en la prestació del servei.

- ✓ Analitzar, en fase preparatòria de l'expedient de contractació, la possibilitat d'incorporar a les prescripcions tècniques les solucions innovadores aportades per les empreses i valorades com a criteris d'adjudicació en expedients anteriors, en especial sobre la planificació operativa, organitzativa i tècnica del servei.

L'adjudicació

L'objectiu de les licitacions públiques és contribuir a la satisfacció de l'interès general amb l'execució de la prestació objecte d'un contracte públic prèvia la selecció de l'oferta més avantatjosa, mitjançant la valoració de totes les ofertes presentades a partir de l'aplicació dels criteris d'adjudicació fixats.

1. Pel que fa als criteris d'adjudicació.

- ✓ Redactar-los de manera que permeti a les empreses licitadores puguin conèixer en el moment de preparar les seves ofertes, a més de la definició dels propis criteris d'adjudicació i la seva ponderació, tots els factors, els àmbits i els elements que, en el seu cas, es prendran en consideració per identificar l'oferta més avantatjosa.
- ✓ Els criteris i, en el seu cas, els subcriteris d'adjudicació han d'estar recollits i establerts, en els plecs de clàusules administratives i en l'anunci de licitació, i no es pot deixar a la Mesa de Contractació o a l'òrgan avaluador de les ofertes la determinació de nous conceptes o elements que han de ser objecte de valoració, de tal manera que d'haver-los conegut, les empreses licitadores haguessin formulat les seves ofertes de manera diferent. En aquest sentit es considera bona pràctica que la Mesa de Contractació no tingui en compte en la valoració de les ofertes subcriteris d'adjudicació no establerts en el plec de clàusules administratives i en l'anunci de licitació.
- ✓ L'assignació de les puntuacions dels criteris i, en el seu cas els subcriteris d'adjudicació han de ser proporcionals al pes que puguin considerar-se dins la globalitat de l'objecte del servei.
- ✓ Valorar criteris d'adjudicació que incorporin solucions innovadores en la planificació operativa, organitzativa tècnica del servei.
- ✓ No utilitzar com a criteri o subcriteri d'adjudicació el concepte de borsa d'hores i en el cas que es contemplin casos excepcionals o d'emergència com criteri o subcriteri d'adjudicació mai ho seran com a hores sense cost sinó fixant un preu hora que no podrà ser inferior al que resulti de dividir l'import del contracte per el total d'hores de servei contemplades en el mateix.
- ✓ En relació amb els aspectes socials:

Es considerarà bona pràctica incorporar criteris d'adjudicació que contemplin aspectes socials com poden ser, entre altres els relacionats amb la formació del personal en el lloc de treball que incrementin l'adaptabilitat de les persones treballadores, la seva capacitat i la seva qualificació.

- ✓ Afavorir l'establiment de criteris que aportin un valor afegit a la prestació del servei, com per exemple:
 - a. Incorporació d'aspectes mediambientals.
 - b. Reacció de les empreses i disponibilitat de mitjans davant de les emergències i situacions imprevistes.
 - c. Verificació de la qualitat de la prestació del servei.
 - d. Millores en l'atenció i resolució de queixes i reclamacions, millores en la implantació de mesures addicionals en seguretat, salut i prevenció de riscos laborals.
- ✓ **En el cas que aquests criteris depenguin d'un judici de valors, es valoraran conforme la seva ponderació relativa establerta obligatòriament als plecs**
- ✓ Si els criteris d'adjudicació tenen costos econòmics, aquests hauran d'estar contemplats en l'import de licitació.

2. Per garantir una millor relació qualitat preu.

- ✓ Que la valoració de les proposicions tinguin en compte allò que preceptua l'article 6 del Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública.
- ✓ Que el pressupost de licitació s'ajusti a les condicions d'execució del servei atenent les característiques específiques del contracte i incorpori tots els costos associats a la seva prestació. A aquests efectes s'entenen com a costos laborals a més dels costos salarials i de seguretat social els derivats de llicències retribuïdes, assegurances, prevenció de riscos i vigilància de la salut i uniformitat.
- ✓ El preu ha de tenir una ponderació mínima del 51% i màxima del 60%. Es considera una bona pràctica tendir a una ponderació del preu més propera al 51%. La resta de criteris fins al 100% es valoraran de forma objectiva i subjectiva.
- ✓ Valorar les ofertes econòmiques mitjançant l'aplicació de fórmules proporcionals com la següent:

$$P_i = C \cdot \left(1 - \frac{O_i - O_m}{PL}\right)$$

On P_i és la puntuació que obté l'empresa i , C és el pes del criteri (0 a 1, en percentatge segons els punts totals de la licitació). O_i és l'import de l'oferta de l'empresa i i O_m és l'import de l'oferta millor que suposa l'oferta econòmicament més avantatjosa en relació amb PL que és el pressupost de licitació.

3. Pel que fa a les ofertes desproporcionades o amb valors anormals.

- ✓ Per tal d'evitar actuacions restrictives de la competència o generadores de competència deslleial es considera bona pràctica, incloure paràmetres objectius en funció dels quals apreciar, en el seu cas, que les proposicions no poden ser complertes com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats tenint en compte l'oferta considerada en el seu conjunt i, en cap cas, considerant exclusivament el preu.
- ✓ Es considera bona pràctica fer extensiu el criteri anteriorment exposat als procediments de licitació en els que la determinació de l'oferta més avantatjosa es realitza amb varis criteris d'adjudicació.
- ✓ Es considerarà oferta amb valors anormals o desproporcionats quan el preu del servei ofert sigui inferior als costos salarials mínims per categoria/grup professional, segons conveni del sector. Identificada aquesta oferta com a desproporcionada o anormal s'iniciarà el procediment establert en l'article 152.3 del TRLCSP. Anualment el Comitè de Seguiment del conveni informará els imports dels costos salarials d'acord amb el conveni del sector (S'adjunta document de costos salarials mínim de conveni aprovats per la Generalitat de Catalunya).

4. Pel que fa a la motivació de les adjudicacions i per tal de garantir la transparència i la igualtat de tracte en l'adjudicació dels contractes.

- ✓ Motivar l'adjudicació, les notificacions de resolucions i dels acords d'adjudicació han de contenir informació clara, inequívoca i suficient sobre les raons que porten a l'òrgan de contractació a prendre una determinada decisió, de manera que continguin tots els elements en què es basa la decisió d'adjudicació. A aquesta decisió, amb la seva motivació, es donarà publicitat, mitjançant el corresponent Perfil de Contractant, sens perjudici de la reserva pròpia derivada de continguts confidencials.

5. En relació a la constitució de Mesa de Contractació o Comitè d'Avaluació.

- ✓ Constituir Mesa de Contractació o Comitè d'Avaluació i identificar en el Plec de Clàusules Administratives els membres de la Mesa o, en el seu cas, de l'òrgan avaluador, amb indicació de les possibles persones substitutes.

6. Per tal de prevenir el conflicte d'interessos i el favoritisme.

- ✓ Concentrar la preparació, la tramitació i la resolució dels expedients de contractació en unitats amb un fort component professional.

- ✓ Informar a les empreses licitadores de manera clara i concisa del règim de recursos que, en matèria de contractació pública, posa a l'abast el marc jurídic actualment vigent, en tots els actes que siguin susceptibles de ser recorreguts.
- ✓ Proporcionar canals d'accés lliure, recollits en els plec de clàusules administratives, per formular queixes i denúncies referides a la licitació a qualsevol persona interessada, per mitjà del Perfil del Contractant.

L'execució

Es considera bona pràctica:

1. En relació a les modificacions contractuals.

- ✓ Evitar les modificacions contractuals. En el seu cas, preveure en els plec de clàusules administratives o en l'anunci de licitació la possibilitat de modificació, detallant de forma clara, precisa i inequívoca les condicions en els que la modificació es podrà portar a terme. Davant la necessitat de fer front a modificacions contractuals no previstes en plec, es considera bona pràctica resoldre el contracte i iniciar una nova licitació. En qualsevol cas, les modificacions s'ajustaran a les directives comunitàries i l'article 9 del Decret llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública.

2. Pel que fa a l'avaluació del compliment de les obligacions contractuals

- ✓ Vetllar per l'avaluació del mutu compliment de les obligacions contractuals i fer efectives les conseqüències que se'n deriven. Cal fer ús, en aquest sentit, dels instruments formals posats a l'abast per l'ordenament jurídic i les eines de gestió necessàries. En aquest sentit es considera bona pràctica habilitar per a cada contracte un quadre de seguiment de totes i cada una de les d'obligacions assumides per l'empresa adjudicatària en l'execució del contracte amb la verificació del seu compliment, amb atenció especial a les obligacions tingudes en compte per a l'adjudicació o que hagin estat determinants de l'adjudicació formulades per les empreses licitadores i les derivades de condicions especials d'execució de naturalesa social o mediambiental.
- ✓ Amb la finalitat d'assolir la màxima qualitat en la prestació del servei de neteja, es considera una bona pràctica que es dugui a terme un control i seguiment exhaustiu de l'execució dels contractes, el resultat del qual quedi plasmat amb el major grau de concreció possible en els informes d'avaluació respectius. Així mateix, i amb aquella mateixa finalitat, també constitueix una bona pràctica el fet de donar als esmentats informes la publicitat vinculada a

la licitació, mitjançant el Perfil de Contractant per tal que siguin coneguts, tot respectant la protecció de dades personals i la preceptiva confidencialitat, de manera que les experiències acumulades de les empreses en relació amb el grau de satisfacció assolit en l'execució de contractes anàlegs puguin ser conegudes pels diferents òrgans de contractació.

3. En relació amb els aspectes socials.

- ✓ Es considera bona pràctica incloure en el plec de clàusules administratives clàusules relatives a condicions especials d'execució referides a:
 - La incorporació de nous treballadors/res en situació legal d'atur.
 - La contractació de col·lectius amb particulars dificultats d'inserció.
 - La igualtat de gènere i la no discriminació.
 - Afavorir la conciliació de la vida laboral i familiar.
 - Afavorir la promoció laboral en pla d'igualtat.
 - Compliment de les disposicions vigents en matèria laboral i de conveni col·lectiu, de seguretat social i de seguretat i salut en el treball.

4. En relació a la subcontractació.

- ✓ Es considera bona pràctica incorporar en el plec de clàusules administratives la prohibició expressa de que el contractista principal atorgui als subcontractistes condicions menys favorables que les pactades entre aquell i l'òrgan de contractació.

5. En cas de transformació empresarial o successió d'empresa.

- ✓ Es considera bona pràctica que les empreses adjudicatàries afectades preavisin a l'òrgan de contractació d'aquesta circumstància, sens perjudici de la pertinent comunicació en temps i forma, d'acord amb allò recollit en la Llei de Contractes del Sector Públic.

2. VIGÈNCIA, DIVULGACIÓ I MECANISMES DE SEGUIMENT

Vigència i revisió del codi de bones pràctiques

El present codi té vigència indefinida. Periòdicament s'efectuaran revisions del seu contingut amb la incorporació de noves bones pràctiques, modificació o supressió de les existents.

Es posa a disposició de les entitats incloses en l'àmbit d'aplicació del present codi i a qualsevol persona interessada, una bústia de suggeriments per tal de que es puguin incorporar de manera dinàmica les aportacions que es considerin idònies.

Divulgació

Les parts signants es comprometen a difondre el codi bones pràctiques als òrgans de contractació de les administracions locals de Catalunya i del seu sector públic i les empreses licitadores i adjudicatàries de contractes públics locals del servei de neteja.

Comitè de Seguiment

Per al seguiment i interpretació del present Codi es crea una comissió mixta paritària formada per un representant de cada part signant, la qual es reunirà a petició de qualsevol de les parts.

Barcelona, 25 Novembre de 2016